

несбывшимися надеждами на лучшее будущее. Вопрос об идентичности остаётся открытым. На данном этапе в условиях глобализации социально-экономические и культурные изменения стремительно ускоряются, идет активный процесс распада прежних институтов и связей в социуме. Все уровни и структуры социального уклада вовлечены в процесс трансформации, состояние нестабильности, неопределенности становится символом эпохи, чувство коллективной солидарности и «мы»-сознания утрачивается. Меняются социальные декорации, старые модели и образцы уходят в прошлое вместе со своими кумирами и героями, и на социальную сцену заступают новые герои. От этих героев как образцов зависит, как будут идентифицировать себя участники большой социальной игры на поле социального бытия, потому что идентифицироваться прежде всего означает «быть».

ЛИТЕРАТУРА

1. Exempla: литературный жанр и стиль мышления// Гуревич А.Я. Культура и общество средневековой Европы глазами современников. М., «Искусство», 1989 – 368 с.
2. М. Оссовская Рыцарь и буржуа: Исслед. по истории морали. – М.: Прогресс, 1987 – 528 с.
3. Дж. Траут со Стивеном Риквиным /Дифференцируйся или умирай!. – СПб.: Питер, 2003. – 224с.
4. Аттали Ж .На пороге нового тысячелетия. М., “Международные отношения” 1993. - 135 с
5. Джордж Ритцер. Макдональдизация общества 5. – М.: Издательская и консалтинговая группа «Праксис», 2011. – 592 с.
6. Ален де Бенуа. Размышления об идентичности. [Электронный ресурс] Режим доступа <http://www.nb-info.ru/antipotkin/ident200611.htm>
7. Ален де Бенуа. Переосмысление коллективной идентичности/ Тезисы к четвертой теории.[Электронный ресурс] Режим доступа <http://www.sorokinfond.ru/index.php?id=603>
8. Лекция 3. Баумана, прочитанная 6 апреля 2011 г в рамках проекта «Публичные лекции Полит.ру» [Электронный ресурс] Режим доступа <http://www.polit.ru/article/2011/05/06/bauman/>
9. Тоффлер Э. Шок будущего. М.: ООО «Издательство АСТ», 2002. –557с.
- 10.Тоффлер А. Футурошок СПб.: Лань, 1997 – 462 с.

Яковлев Д. В. – доктор політичних наук, професор кафедри соціальних теорій, декан факультету правової політології та соціології НУ ОЮА

(рецензія на монографію: Вдовичин І. Я. Свобода особи в правій українській політичній думці (20-30 роки ХХ ст.) [Текст]: монографія / Ігор Вдовичин. – Івано-Франківськ: Місто НВ, 2010. – 512 с.)

ДЕРЖАВНІСТЬ І СВОБОДА: НЕРОЗРИВНА ЄДНІСТЬ

Однією з цікавих і актуальних тем досліджень в галузі історії української політичної думки є проблема свободи людини. Актуальність обумовлена складністю і суперечливістю сучасних державотворчих процесів, які потребують переосмислення і творчого застосування теоретичних політологічних розробок попередніх поколінь. Рецензована монографія містить системний аналіз поглядів української політичної думки правого напрямку 20-30 років ХХ століття на свободу людини. У центрі наукової роботи автора є політичні концепти багатьох мислителів, що формували праву думку не тільки міжвоєнної епохи, а й суттєво вплинули на її сприйняття у сьогоденні. Робота складається із вступу, трьох розділів, що поділені на чотирнадцять підрозділів, висновків, списку літератури і використаних джерел, іменного покажчика.

У вступі І. Я. Вдовичин акцентує увагу на кількох важливих моментах: обґрунтовує актуальність визначеної теми для політичної практики сьогодення; аналізує стан вивчення даної теми; визначає основні завдання, на розв'язання яких спрямована монографія. Проаналізовано розуміння особи як предмету дослідження політичної науки та розкривається світоглядно-теоретичний концепт правої ідеї в українських історичних і політичних реаліях.

Автор монографії обстоює позицію, що підхід правої української політичної до вирішення

проблеми самореалізації свободи особи полягав у тому, що людську свободу предметно можна розглядати тільки в межах певних політичних, історичних, культурних, економічних реалій та співвідносних з ними державно-правових інструментів. Це відповідає традиції поміркованої європейської політичної думки, яка остерігалась радикально соціальної інженерії

І. Я. Вдовичин розкриває сенс взаємозв'язку, обстоюваного правою українською політичною думкою, між державою як певним інституційним інструментарієм і свободою особою, трактуючи державу як першочерговий механізм забезпечення свободи особи, і водночас обґрунтовуючи, що тільки вільні люди, передусім внутрішньо, здатні створити державу і надати їй конструктивного змісту. Усе це знаходить підтвердження як в аналізованих працях українських мислителів, так і узгоджується з традицією європейської політичної думки.

Автор розкриває значну подібність у поглядах на важливість внутрішнього усамостійнення людини європейської політичної думки та української політичної думки правого напрямку. Відповідно, права українська політична думка міжвоєнного періоду формулювала основне завдання для державотворчого процесу у наданні якомога виразнішої індивідуальності як спільноті, так і особі, бо тільки у такому випадку можливою є наповненість внутрішнього і зовнішнього життя. Завдяки знаходженню сенсу власного буття особистість вивільняє свій суб'єктивний потенціал і може бути повноцінним творцем свого життя і відповідальним громадянином.

І. Я. Вдовичин обґрунтовує думку, що права українська політична думка критикувала моністичні, редукціоністські ідеології, які, виключаючи великі частини населення України – чи то як т.зв. класових ворогів, чи то як нібито етнічно чужі елементи, – і відповідно, незважаючи на увесь радикалізм своїх заяв консервували як політичні так і соціальні відносини, перш за все через ігнорування здійснення свободи особи як внутрішнього самостояння, обмежуючись розуміння свободи виключно зовнішніми проявами чи зводячи їх до матеріального забезпечення, ігноруючи духовну складову людського буття, власне для якого перш за все і є актуальною свобода.

Таким чином І. Я. Вдовичин здійснив достатньо зважене розкриття і обґрунтування співвідношення ідеї правої української політичної думки з ідеями конструктивної політичної думки, перш за все європейського лібералізму і консерватизму, що дозволяє як подолати тенденційне висвітлення минулого, так і реалістично-критично пропонувати шляхи розвитку особи, спільноти, держави, базовані на взаємодоповненні і взаємодії, а не на протистоянні. Хоча слід звернути увагу на певну неспівмірність між другим і третім розділами, присвячених відповідно – націоналістичному та консервативним течіям правої української політичної думки. Проте це не впливає на високу наукову оцінку роботи, а швидше є побажанням автору щодо шляхів подальших досліджень актуальної теми.

Загалом виклад змісту монографії І. Я. Вдовичина «Свобода особи в правій українській політичній думці (20-30 роки ХХ ст.)» відзначається концептуальною цілісністю, послідовністю, множинністю посилань на джерела, значна частина яких вперше вводиться у науковий обіг. Список літератури охоплює значну кількість джерел з історії української політичної думки, а також монографічних і дисертаційних досліджень, наукових та публіцистичних статей тощо. На наш погляд, цінним у праці автора є ґрунтовність та всебічність в опрацюванні обраної теми, що дало змогу зробити конкретні висновки щодо особливостей і значимості концепції свободи особи в правій українській політичній думці.

Монографія є на часі, становить значний інтерес як для науковців, викладачів, так і для широкого кола читачів, усіх, хто прагне пізнати і зрозуміти традиції інтелектуального тлумачення свободи особи та перспектив реалізації свободи в сучасній Україні.